

Латенска керамика откриена на акрополата

Керамички фонд од локалитет Кале Кршевица

Амфора, Подградие (2010)

кралство и формирањето на римските провинции во 148 година пред н.е. Очигледно е дека Скордисците, во периодот од средината на II и почетокот на I век пред н.е. оваа поволна локација ја користеле како живеалиште и попатна станица на патот кои варварите ги водел по долината на Морава од Дунав па се до богатите области во Македонија.

Резултатите од досегашните истражувања дале бројни податоци, но бидејќи досега се истражени само 6 проценти

Импортирана грчка керамика

од вкупната површина на локалитетот, разбирливо е што остануваат многу отворени прашања на кои одговор можат да дадат само понатамошните ископувања. Денес Кршевичкото Кале се издвојува како најсеверна населба со грчки карактеристики и најјужно наоѓалиште со разновиден латенски материјал.

Археолошки музеј на Македонија

Народен музеј во Белград и Археолошки музеј на Македонија

Декември 2017

ОДГОВОРНИ УРЕДНИЦИ: Бојана Бориќ Брешковиќ и Горан Санев

ТЕКСТ НА ДЕПЛИЈАНОТ: Петар Поповиќ

ГРАФИЧКИ ДИЗАЈН НА ДЕПЛИЈАНОТ: Гордана Георгиевска

ФОТОГРАФИИ: Небојша Бориќ

ИЗДАВАЧ:

НУ Археолошки музеј на Македонија - Скопје

АВТОР НА КОНЦЕПТОТ НА ИЗЛОЖБАТА: Петар Поповиќ

РЕАЛИЗАЦИЈА НА ИЗЛОЖБАТА: Ненад Радојчиќ, Вера Крстиќ, Аца Ѓорѓевиќ, Јован Митровиќ.

КОМЕСАР НА ИЗЛОЖБАТА: Перо Арџанлиев

СОРАБОТНИЦИ ВО РЕАЛИЗАЦИЈА НА ИЗЛОЖБАТА ОД АРХЕОЛОШКИОТ МУЗЕЈ НА МАКЕДОНИЈА: Александра Папазовска, Александра Чевреска, Роберт Петковски, Никола Хаџи-Николов

ТЕХНИЧКА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ИЗЛОЖБАТА: Марија Видеска, Елена Рафајловска

ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН ПОМЕГУ ГРЧКИОТ И КЕЛТСКИОТ СВЕТ Кале - Кршевица 2001-2011

НУ АРХЕОЛОШКИ МУЗЕЈ НА МАКЕДОНИЈА
НАРОДЕН МУЗЕЈ ВО БЕЛГРАД

Поглед на акрополата, ископувања 2003 година

Археолошкиот локалитет КАЛЕ се наоѓа на падините на планината Руен во селото Кршевица, петнаесетина километри јужно од Врање и недалеку од Бујановац. Се простира на едно издолжено плато со падини и подножје, со доминантен поглед кон долината на Јужна Морава и Врањанската котлина. Археолошки, бил забележан во почетокот на шеесеттите години, а помали сондажни ископувања биле извршени од страна на Народниот музеј од Врање во 1966 година. По долга пауза, дури во 2001 година, започнати се систематски истражувања, во организација на Археолошкиот институт во Белград во соработка со Народниот музеј во Белград, Народниот музеј во Врање и Филозофскиот факултет во Белград. Од кампања во кампања биле откриени градби, разни објекти и многубројни движни наоди, кои сведочат за важноста и големината на оваа населба, која била формирана во почетокот на IV век пред н.е. и траела сè до првите децении на III век пред н.е.

Поглед на подградието со големата платформа и јами за колци вкопани во здравица (2006)

Јужен дел од подградието со базенот за собирање на вода и градбата со лачен свод -резервоар

Во јужниот дел се наоѓа голема конструкција од камен, градба со свод долга 10 метри, изсидана од трите страни со сидови, а од четвртата страна вклесана во карпа од песочник. Станува збор за голем систем за вода кој можел да снабдува неколку илјади жители. Вака изградениот резервоар за вода претставува единствен пример меѓу објектите за иста намена, а секако е и најстариот пример на античката архитектура во Србија.

Наоди со култен карактер поврзани со градбата со сводот: два сада (оинохоа и хидрија)

Внатрешноста на градбата со сводот (2008)

На зарамнетото плато на ридот Кале е изградена акропола заштитена со бедеми и длабок ров од околу 20 метри. За време на ископувањата констатирани се неколку населбински хоризонти од кои во последната фаза се гледаат сидови на јавни градби. Под акрополата се наоѓаат помали тераси кои се спуштале сè до долината на реката Кршевица и на кои се наоѓал најголем дел од населбата. Покрај самата река, во еден дел од подградието, на површина од преку 1000 m² е откриен голем архитектонски комплекс, со камени градби, заштитни сидови, печки и други објекти.

Локална кујнска керамика

Многубројниот археолошки материјал воглавно припаѓа на широкиот репертоар на грчки импортирани луксузни садови од атичките или северноегејските работилници или пак припаѓа на хеленизираната керамика за секојдневна употреба (питоси, амфори, кујнска керамика). Во помал број застапен е накитот (фибули, прстени, наушници, стаклени монисти, игли), разни бронзени и железни предмети, како и монети од Филип II, Александар Македонски и неговите наследници.

Најстариот хоризонт на локалитетот Кале го сочинуваат наоди од доцното железно време, кои во долината на Јужна Морава до скоро беа вистинска реткост. Келтската керамика, карактеристична за регионите покрај реките Сава и Дунав населени од Скордисци, откриена е на платото каде се пронајдени голем број на цели садови. Присуството на овие наоди се објаснува преку податоците добиени од античките извори, каде се зборува за честите пљачкашки походи на балканските варвари кои следеле по падот на Македонското

Реконструирани латенски садови откриени во јама 1 (2001)

